

[Henning Rasmussen.]

der er mange, mange mennesker ud over landet, som har den opfattelse, at hvis folketinget havde været bedre forberedt i foråret, kunne vi have lavet en landbrugsordning, som måske kunne have været mere effektiv i sin virkning inden for landbruget, og som samtidig kunne have givet det danske samfund rådighed over betydelige levnedsmiddelbeholdninger, en ordning, der, ikke bare fordi vi er i afsætningsvanskeligheder, men også på længere sigt, konstruktivt uden yderligere omkostninger ud over dem, vi har i dag, kunne have gjort det muligt for os at sætte ind over for udviklingslandene.

Min sidste bemærkning skal være denne: jeg vil håbe, at det kommende råd og den kommende styrelse, eller hvordan organisationsformen nu bliver, de, der skal ansættes til samarbejdet med udviklingslandene, ikke får for snæver en ramme at arbejde inden for. Jeg siger det, fordi jeg har bemærket, at man så mange steder støder på den opfattelse: nu skal vi være forsigtige og holde os til det rent saglige, det neutrale, det rent tekniske. Man siger: vi skal ikke forsøge på at overføre vore systemer til andre lande, for det kan vi dårligt være tjent med, man kan ikke omplante systemer. Det er rigtigt, det kan man ikke, og det skal vi ikke, men vi skal ikke lukke øjnene for, at en meget væsentlig årsag til, at disse lande er teknisk tilbagestående, er den, at de mangler organisation både i bund og i top af deres samfundsapparat og både på lokalt og på nationalt plan. Vi må ikke på grund af en for snæver målsætning for det kommende arbejde afskære os fra enhver som helst mulighed for at hjælpe et land, der kommer til os og beder om at få at vide, hvordan man opbygger en kooperativ organisation, en arbejderorganisation, en fagforening eller andre af de organisationsdannelser, som nu engang, uanset den uenighed der kan være i tinget om organisationernes plads i et demokratisk samfund, må anerkendes som de væsentligste grundpiller, de væsentligste forudsætninger for, at de samfund derude kan vokse op og blive det, vi gerne vil have, demokratiske samfund, men ikke nøjagtig med en struktur som den, vi har herhjemme.

Udenrigsministeren (J. O. Krag): Jeg tror, man skal være opmærksom på, at vort arbejde med hele den store sag, som i forbindelse med lovforslaget er til behandling i tinget i dag, har mere end ét udgangspunkt. Det er klart, at det ene udgangspunkt og det, der måske er talt mest om, og som måske også er det vigtigste, er selve nøden, selve mangelen på samfundsorganisation ude i udviklingslandene, det er alt det, der sammenlagt skaber det enorme svælg mellem denne klodes fattige og rige lande. Det må naturligvis være det første og egentlige udgangspunkt.

Der indgår imidlertid mange andre aspekter i dette problems behandling, og et andet er den vældige interesse for udviklingslandene, der er i dansk offentlighed og i den danske befolkning i det hele taget. Jeg synes, vi har fået et stærkt indtryk af denne interesse gennem flere af indlæggene i dag, og jeg tror, at der i offentligheden under tankerne omkring disse problemer gør sig i det mindste to tendenser gældende. Den ene tendens er den, som måske især det ærede medlem hr. Henning Rasmussen repræsenterede ved sit indlæg. Den udtrykker utålmodighed, den udtrykker ønske om, at de rige lande, den vestlige verden, Norden og ikke mindst Danmark, kunne gøre endnu mere for udviklingslandene og kunne gøre det endnu hurtigere. Det er hele den ungdom og alle de organisationer, kvindeorganisationer og en lang række meget energisk arbejdende private organisationer, f. eks. Mellemfolkeligt Samvirke, der repræsenterer den linje. De vil kræve af os, at vi forholdsvis hurtigt sætter hjælpen væsentligt i vejret og under inddragning af alle disse kredses medvirken får præsteret en større dansk eller nordisk eller samlet vestlig hjælpeydelse.

Der er imidlertid en anden tendens, som, så vidt jeg har forstået det, fuldt ud anerkender de motiver, der ligger bag utålmodigheden, men som stiller sig en lille smule skeptisk og spørger: er alt det, man nu foreslår vi skal gøre, tilstrækkelig gennemtænkt, tilstrækkeligt koordineret? Er de beløb, man bevilger, og de formål, man vil anvende dem til, udpeget med tilstrækkelig omhu? Er hvert enkelt projekt tilstrækkeligt forberedt? De, der tilhører denne mere